

Er ref: NV-081 22-18

Vår ref Dnr: 2020/0065

Naturvårdsverket:

registrator@naturvardsverket.se

helena.busk@naturvardsverket.se

[Ebba.Henning-](mailto:Ebba.Henning-Planck@naturvardsverket.se)

Planck@naturvardsverket.se

Yttrande över förslag till Jakttidsöversyn 2019/2020 ”paket 2”.

Inledning

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att minst vart sjätte år se över de jakttider som regleras i 2:a paragrafen av jaktförordningen. Naturvårdsverket anger olika målbilder för arbetet med framtagandet av jakttiderna. Ett av dessa mål är att jaktiderna ska ligga i linje med strategin för svensk viltförvaltning i vilken det anges att: *”viltet ska kunna brukas på ett mångsidigt sätt som skapar värde i flera led – för naturupplevelser, friluftsliv och turism, jakt som fritidsintresse eller näring, produktion och förädling av kött och andra produkter”*.

Naturskyddsföreningen anser att Naturvårdsverkets förslag till jakttidsändringar inte har tagit tillräcklig hänsyn till de värden viltet har för naturupplevelser, friluftsliv och turism. Av Sveriges befolkning är 97 procent inte aktiva jägare och har andra intressen i vår gemensamma natur generellt, och i viltfrågan specifikt, än just jakt. Förslaget behöver därför förändras så att av dessa intressen ges representativ vikt.

Naturskyddsföreningen ger här sina synpunkter på Naturvårdsverkets preliminära förslag till jakttidsändringar i paket 2.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen anser:

- Att jakt på arter som är betydelsefulla för flertalet jägare måste prioriteras framför införandet av allmän jakt på arter som inte jagas idag, t ex snatterand.
- Att allmän jakt inte ska tillåtas då förväxlingsrisk föreligger med andra arter som inte har med säkerhet konstaterad gynnsam bevarandestatus, t ex vad beträffar förslag om jakt på enkelbeckasin.
- Att jakt inte ska tillåtas under perioder då väderleksförhållandena är särskilt svåra för djuren (exempelvis under hög- och senvinter).

Naturskyddsföreningens specifika synpunkter kapitelvis.

3. Sädgås: Naturvårdsverket föreslår att jakt avskaffas.

De fennoskandiska populationerna av skogssädgås har minskat kraftigt. Svensk Fågeltaxerings s.k. standarddrutten antyder en tillbakagång på närmare 10 % per år. Arten är också upptagen på den svenska rödlistan som Nära hotad (NT). *Naturvårdsverket föreslår att allmän jakttid på sädgås avskaffas, vilket Naturskyddsföreningen stödjer.*

4. Bläsgås: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Naturvårdsverket föreslår att jakttiden utökas till 31 januari. Övervintrande fåglar är under kalla perioder begränsade i sin rörlighet till vissa områden. Det är inte förenligt med god jaktetik och bra viltförvaltning att jaga arter när de är pressade av kärva klimatförhållanden. En utökad jakttid betyder också att möjligheterna till natur- och friluftsliv begränsas under en längre tidsperiod. *Naturskyddsföreningen motsätter sig förslaget om utökad jakttid, men ställer sig däremot bakom förslaget om att inte tillåta jakt i Västra Götaland där risk för förväxling med den akut hotade fjällgåsen föreligger.*

5. Grågås: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Grågåsen ökat mycket kraftigt i antal, både som häckfågel och i form av översomrande, rastande och övervintrande individer.

Naturskyddsföreningen anser att jakttiden bör bli enhetlig i hela landet, 21/8 – 31/12, men motsätter oss en förlängning av jakttiden till 31:a januari. Det är inte förenligt med god jaktetik och bra viltförvaltning att jaga arter när de kan vara pressade av kärva klimatförhållanden.

6. Kanadagås: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Idag minskar kanadagåsen långsamt i stora delar av landet, troligen på grund av konkurrens från grågåsen. *Mot bakgrund av att det inte är en inhemsk art har vi inget att erinra mot en fortsatt jakt. Däremot motsätter vi oss mot en förlängning av jakttiden till sista februari. Det är inte förenligt med god jaktetik och bra viltförvaltning att jaga arter när de kan vara pressade av kärva klimatförhållanden.*

7. Gräsand, kricka, bläsand: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Redan i december, och framför allt i januari, är dessa arter koncentrerade till ett fåtal lämpliga områden med öppet vatten, t.ex. vakar i sjöar eller havsvikar. Det är inte etiskt försvarbart att jaga under sådana förhållanden eftersom fåglarnas livsmiljö är mycket begränsad och dessutom drabbar störningen alla individer i flocken – inte enbart dem som blir skjutna. *Därför anser Naturskyddsföreningen att jakten på gräsand, bläsand och kricka måste upphöra senast vid årsskiftet, 31 dec.*

8. Snatterand: Naturvårdsverket föreslår att allmän jakt införs i ett antal län i södra Sverige.

Den senaste uppskattningen, beräknad på beståndet 2017, talar om 2 000 par i landet. Till detta kommer en viss genomflyttning under hösten av individer som häckar längre österut i norra Europa. Det föreligger en uppenbar förväxlingsrisk mellan den fridlysta och rödlistade stjärtanden, vilken under flyttning är koncentrerad i flockar på ett litet antal lokaler och därmed är sårbar för jakt. I jägarutbildningen lär man sig känna igen änder med hjälp av bilder på fåglar i praktdräkt, men på hösten när stjärtanden saknar sin praktdräkt är honan mycket svår att skilja från snatteranden, och i skymningen är detta näst intill omöjligt. *Naturskyddsföreningen anser att allmän jakt inte ska tillåtas på snatterand på grund av att beståndets storlek samt risken för förväxling med stjärtanden.*

9. Knipa och Storskrake: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Redan i december, och framför allt i januari, är ofta knipa och storskrake koncentrerade till ett fåtal lämpliga områden med öppet vatten, t.ex. vakar i sjöar eller havsvikar. Det är inte etiskt försvarbart att jaga under dessa förhållanden eftersom fåglarnas livsmiljö är mycket begränsad och dessutom drabbar störningen alla individer i flocken – inte enbart dem som blir skjutna. *Naturskyddsföreningen föreslår att jakttiden upphör senast 31:a december.*

10. Alfågel: Naturvårdsverket föreslår att allmän jakt avskaffas.

Den i Östersjön övervintrande populationen av alfågel har minskat kraftigt under senare årtionden och är klassad som starkt hotad (EN) på den svenska rödlistan. Vad beträffar den häckande populationen av alfågel finns den i Sverige i fjälltrakterna och är inte föremål för jakt, eftersom dessa fåglar av allt att döma övervintrar utanför Norges kust. *Naturskyddsföreningen ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag att avskaffa allmän jakt.*

10. Sjöorre: Naturvårdsverket föreslår förändrade jakttider.

Redan i december, och framför allt i januari, är sjöorrarna ofta koncentrerade till ett fåtal lämpliga områden med öppet vatten. Naturskyddsföreningen anser inte att det är etiskt försvarbart att jaga under dessa förhållanden eftersom fåglarnas livsmiljö är mycket begränsad och dessutom drabbar störningen alla individer i flocken – inte enbart dem som blir skjutna. *Därför föreslår vi att jakttiden avslutas senast 31 dec.*

11. Vigg: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Redan i december, och framför allt i januari, är vigg koncentrerade till ett fåtal lämpliga områden med öppet vatten, t.ex. vakar i sjöar eller havsvikar. Det är inte etiskt försvarbart att jaga under dessa förhållanden eftersom fåglarnas livsmiljö är mycket begränsad och dessutom drabbar störningen alla individer i flocken – inte enbart dem som blir skjutna. *Naturskyddsföreningen föreslår därför att jakttiden avslutas senast 31 dec.*

12. Ejder och Småskrake: Naturvårdsverket föreslår att allmän jakt avskaffas.

Naturskyddsföreningen ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag att avskaffa allmän jakt på ejder och småskrake.

13. Dalripa och Fjällripa: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Dalripan har minskat särskilt kraftigt i hela utbredningsområdet förutom i fjälltrakterna. Jakttiden på ripor måste minska och inte öka som i Naturvårdsverkets förslag.

Naturskyddsföreningen motsätter sig därmed en utökad jakttid på dalripa och fjällripa. Naturskyddsföreningen anser att:

- *Jakt på ripor endast ska tillåtas i fjälltrakterna, där bestånden är stabila.*
- *Dalripan och fjällripan bör fredas i Värmland, Dalarna nedom Älvdalens kommun, Gävleborgs och Västernorrlands län samt i landskapen Västerbotten och Norrbotten.*
- *Riporna inte ska jagas ända fram på vårkanten, eftersom man då bedriver jakt på de fåglar som överlevt vintern, vilket riskerar att få negativa effekter på det häckande beståndet i synnerhet i det södra utbredningsområdet. Jaktstarten bör förläggas till den 10:e september, i likhet med Norge, och avslutas den 15:e februari.*

14. Järpe, Orre och Tjäder: Naturvårdsverket föreslår ingen förändring av jakten.

Populationsuppskattningarna avseende tjäder bygger på data-observationer i samband med milrutterna (fågeltaxeringen), utifrån ett fåtal noteringar. Här ingår oftast även osäkra noteringar, ej baserat på spel utan oftast baserat på uppflog från en tung fågel. Från milrutterna extrapoleras dessa grunddata och uttrycks länsvis-regionvis. Föreningen menar att en alltför stor osäkerhet ligger till grund för populationsuppskattningen, eftersom det sällan är fråga om direkta synobservationer. Tjäderpopulationen är heller inte jämnt fördelat i landskapet. För övriga fågelarter baseras fågeltaxeringen på sång/spel, varvid man beräknar att hörbarheten sträcker sig 100 meter åt vardera sida från den linje som man förflyttar sig över.

Naturskyddsföreningen anser att jakten på dessa tre arter måste upphöra eller kraftigt begränsas i södra Sverige. Eftersom järpen minskar i antal i södra Sverige, bör arten fredas i hela Götaland. I övriga landet bör den tidigare jakttiden, dvs. 25/8 – 15/11, gälla. Orren har minskat i antal i

södra Sverige, och därför anser föreningen att det bör införas ett tillfälligt jaktstopp i Götaland tills jakttiderna revideras nästa gång. I övriga landet kan nuvarande jakttider gälla. Eftersom tjädern minskat i antal i södra Sverige anser vi att det bör införas ett tillfälligt jaktstopp i Götaland tills jakttiderna revideras nästa gång. I övriga landet kan nuvarande jakttider gälla.

15. Orrtupp och Tjadertupp Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Både orr- och tjadertupp tillbringar tid vid spelplatsen redan innan reproduktionsperioden. De hanar som tillbringar mest tid vid spelet är de dominanta, erfarna hanarna som har stor betydelse för hela reproduktionen. Dessa hanar kommer att löpa störst risk att skjutas om jakt bedrivs nära spelplatser när reproduktionsperioden närmar sig. *Eftersom orren och tjädern har minskat i antal i södra Sverige anser Naturskyddsföreningen att det bör införas ett tillfälligt jaktstopp i Götaland tills jakttiderna revideras nästa gång. I övriga landet kan nuvarande jakttider gälla.*

16. Rapphöna: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Det naturliga svenska beståndet av rapphöna har kraftigt gått tillbaka och arten är numera ovanlig inom stora delar av sitt tidigare utbredningsområde. För att åtgärda detta har utplantering av kycklingar föreslagits. Utsättning som metod för att återetablera en stam av rapphönor är dock tveksam då dödligheten (förutom själva jakten) hos uppfödda och utsatta rapphöns är mycket hög. I jämförelse med naturliga kycklingar har de uppfödda kycklingarna inga föräldrar som lär ut vilka av de olika medfödda skydds beteendena som ska användas. Dessutom har dessa kycklingar svårt med omställningen från uppfödarens kraftfoder till naturligt foder. *Naturskyddsföreningen föreslår istället jaktförbud förutom på Öland och Gotland tills jakttiderna revideras nästa gång, så att stammen har möjlighet att återhämta sig och sprida sig på naturlig väg till sina forna utbredningsområden.*

17. Fasan: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Fasan är en asiatisk art som introducerades till Sverige under 1800-talet. *Naturskyddsföreningen anser att nuvarande jakttid mellan 1 okt till 31 jan ska behållas.*

18. Morkulla: Naturvårdsverket föreslår utökad jakttid.

Morkullan har under lång tid tillfälligt övervintrat i södra Sverige, men det är först under senare årtionden, som övervintring blivit mera frekvent förekommande, och i viss mån även kommit att omfatta områden längre norrut (exempelvis är i Stockholms skärgård). Några vetenskapliga studier av morkullans övervintring i Sverige har inte bedrivits, men däremot har det gjorts studier av ornitologer (*Vår Fågelvärld* 1/2004, sid. 10–13). Dessa studier visar fortsatt fram till idag att de övervintrande morkullorna både koncentreras och förblir mycket stationära under perioder med kallt väder. Fåglarna ansamlas längs öppna småbäckar i kustnära skogsområden och kan där stå stilla på samma plats i ett par dygn när omständigheterna är bistra, vilket gör dem mycket sårbara. En jägare med en duktig hund skulle därför ganska lätt kunna skjuta bort i princip hela det övervintrande beståndet under köldperioder. ***Det är inte etiskt försvarbart att jaga under sådana omständigheter. Av detta skäl anser Naturskyddsföreningen att jakten på morkullor måste upphöra senast 30 november.***

19. Gråtrut: Naturvårdsverket föreslår att jakt avskaffas

Det är bra att Naturvårdsverket föreslår att den allmänna jakten på gråtrut upphör. ***Naturskyddsföreningen vill dock påpeka att de allra flesta måsfåglar som skjuts i Sverige, skjuts i samband med skydds jakt. Skyddsjakten på gråtrut föreslås förbli i princip oförändrad, varför borttagandet av allmän jakttid endast kommer att få marginell effekt.***

19. Havstrut och Fiskmås: Naturvårdsverket föreslår minskad jakttid. Naturskyddsföreningen föreslår förbud mot allmän jakt på havstrut och fiskmåsar. Vid eventuella problem finns skydds jakt att tillgå.

20. Ringduva: Naturvårdsverket föreslår att jakttiden ändras.

Jakt på ringduva under häckningstid medför en uppenbar risk för att ungarna svälter ihjäl i boet. Detta kan inte försvaras med att de har lång och sen häckningsperiod. Andra metoder än jakt behöver därför tillämpas för att minska skadeverkan orsakad av arten. ***Naturskyddsföreningen motsätter sig en utökning av jakttiden, och föreslår jakttid mellan den 1:a september till den 31:a oktober i hela landet.***

21. Björktrast: Naturvårdsverket föreslår att jakttiden minskas.

Naturskyddsföreningen kan inte se några skäl till en bibehållen jakttid utan anser att björktrasten ska fredas. Eventuella problem som kan uppstå vid

fruktodlingar kan lösas med skydds jakt. I Naturvårdsverkets förslag saknas motivering till en fortsatt allmän jakt.

Naturskyddsföreningen är förvisso positiva till att jakttiden på björktrast minskar, men föreslår att Naturvårdsverket går längre och helt tar bort allmän jaktid på björktrast.

22. Nötskrika: Naturvårdsverket föreslår att jakttiden minskas.

Den jakt som idag sker på nötskrika syftar inte till att ta tillvara jaktbytet utan är snarare till att betrakta som predatorjakt. *Naturskyddsföreningen anser därför att den allmänna jakttiden på nötskrika ska avskaffas och ersättas med skydds jakt om det skulle uppstå behov.*

23. Kråka, Kaja och Skata: Naturvårdsverket föreslår att jakttiden minskas.

Den jakt som sker syftar inte till att ta tillvara bytet på något vis. *Med denna bakgrund anser Naturskyddsföreningen att allmän jakt på både kaja, kråka och skata ska avskaffas. Istället bör eventuella problem lösas med skydds jakt.*

24. Råka: Naturvårdsverket föreslår att jakttiden ändras.

Den jakt som sker syftar inte till att ta tillvara bytet på något vis. Skälen till att det finns allmän jaktid på råka är (i likhet med kaja ovan) är tveksamma. *Med denna bakgrund anser Naturskyddsföreningen att allmän jakt på råka inte ska förekomma.*

25. Enkelbeckasin: Naturvårdsverket föreslår att jakt införs.

När det gäller Enkelbeckasinens status i Sverige konstaterar Svensk Fågeltaxering att populationen varit i stort sett stabil sedan millennieskiftet men att arten dessförinnan minskade kraftigt i landet. Det kan inte uteslutas att en faktor till detta trendbrott var att enkelbeckasinen fridlystes 2001. Naturvårdsverket föreslår en jaktid mellan 1 okt – 31 dec i hela landet. I likhet med morkullan har enkelbeckasinen börjat övervintra i ökande antal, men under köldperioder koncentreras fåglarna och förblir mycket stationära, vilket gör dem extra sårbara. Det är inte etiskt försvarbart att jaga under

sådana omständigheter. Vidare finns det uppenbara risker med förväxlingar med den snarlika rödlistade dubbelbeckasinen och den fridlysta dvärgbeckasinen. *Naturskyddsföreningen föreslår att allmän jakt på enkelbeckasin inte införs.*

26. Skyddsjakt på enskilt initiativ.

Vilda djur orsakar ibland skador på människans verksamhet. Det finns en rad åtgärder att vidta för att hindra skador, eller för att kompensera ekonomiska förluster. Naturskyddsföreningen anser att människans verksamhet i första hand måste inriktas på att förebygga angrepp och skador. Först i andra hand bör ekonomisk kompensation utgå från samhället för allvarliga förluster på näringsverksamhet, i de fall där det inte varit möjligt att anpassa verksamheten eller rimligen förebygga skada för att minska dess omfattning. Staten behöver ta ett grundläggande ansvar för att upprätthålla stammar i gynnsam bevarandestatus av arter som Sverige har att skydda. Skyddsjakt ska ses som undantag att överväga om dokumenterat allvarliga skador återstår efter att förebyggande och kompensatoriska åtgärder vidtagits, och bör då avse en av myndighet beslutad och begränsad jaktinriktad på särskilt skadegörande individer i syfte att minska skadorna. All form av skyddsjakt ska regelmässigt kontrolleras och utvärderas. Dessutom ska individer, skjutna under skyddsjakt, ingå i jaktstatistiken. När det gäller jaktstatistiken måste denna förbättras så att den ger en realistisk bild av jaktens omfattning.

27. Skyddsjakt på årsunge av råka.

Föreningen ställer sig bakom Naturvårdsverkets förslag.

28. Skyddsjakt på Sädgås

Naturskyddsföreningen anser att skyddsjakt på sädgås bör tas bort, eftersom sädgåsen bör fredas från all jakt, åtminstone under den närmaste sexårsperioden. Skyddsjakt måste regelmässigt prövas.

29. Skyddsjakt på Grågås

Föreningen menar att det inte finns skäl för skyddsjakt på grågås under vintermånaderna januari och februari. Det är inte förenligt med god jaktetik och bra viltförvaltning att jaga arter när de kan vara pressade av kärva klimatförhållanden.

30. Skydds jakt på Vitkindad gås

Naturskyddsföreningen föreslår att formuleringen ändras till "Vitkindad gås som uppträder på fält med oskördad gröda". Nu står det vid fält, och denna skrivning ger möjlighet till tolkningar som sannolikt inte varit avsedda med bestämmelsen. Det kan knappast vara avsikten att vitkindade gäss som exempelvis vilar på en strand eller betar på en betesmark ska få skydds jagas bara för att det finns ett fält med oskördad gröda strax intill.

31. Skydds jakt på Kanadagås

Vi föreslår att formuleringen ändras till "Kanadagås som uppträder på fält med oskördad gröda". Nu står det vid fält, och denna skrivning ger möjlighet till tolkningar som sannolikt inte varit avsedda med bestämmelsen (se punkt 30). Föreningen menar också att det inte är förenligt med god jaktetik och bra viltförvaltning att jaga arter under vintermånaderna januari och februari när de kan vara pressade av kärva klimatförhållanden, och föreslår därför jaktstopp 31 dec.

32. Skydds jakt på Ringduva

Det förekommer att privatpersoner anlägger små ärtfält med främsta syfte att ge möjlighet till jakt på ringduva, eftersom sådan jakt inkluderas i begreppet "skydds jakt". *Naturskyddsföreningen anser de odlingar där skydds jakt kan tillåtas ska vara större än 1 hektar att för att undvika "falsk" skydds jakt på ringduva.*

I framtagandet av remissvaret har följande personer medverkat: Isak Isaksson och Kristoffer Stighäll, sakkunniga naturvård

Naturskyddsföreningen

Stockholm
21 februari 2020

För Naturskyddsföreningen

Johanna Sandahl

Ordförande

Louise Karlberg

Avdelningschef

Skog- och Naturvård

Naturskyddsföreningen